

SVETI JEZIK VLAŠKOG HLEBA

Građa za ovu knjigu prikupljena je u okviru projekta "Vlaški obredni hlebovi i pomane", koji je pokrenuo Paun Es Durlić, kustos muzeja u Majdampeku i jedini srpski etnolog, poreklom Vlah iz istočne Srbije. U ovoj slikovnici, po prvi put je široj javnosti prikazan jedan aspekt duhovne kulture Vlaha iz istočne Srbije, koji se kroz vekove očuvao u obrednim hlebovima i običajima, među kojima je najistaknutiji pomana; za ovaj obredni fenomen Vlasi izrađuju na stotine, pa čak i hiljade hlebova! Na sažet način prikazana je vlaška kultura, koja jedan turobni i fatalistički svet mrtvih pretvara u kult večnog života i svojim složenim obredima ispisuje odu univerzalnim ljudskim snovima o besmrtnosti. Na 60 strana obrađeno je preko 40 najznačajnijih vlaških sakralnih hlebova, ilustrovanih kolor fotografijama, uz detaljan opis. Knjiga sadrži i spisak literature.

Knjigu možete poručiti putem tel. 021/553-830 ili 011/3621-760. Cena knjige je 300 din.

Сл. 7 - **KOLAKO-L NUMARAT** („избројани“ колач, „бројаница“). Хлеб од укиселог пшеничног теста, замешен са водом и посољен, печен у тешкој у рерни шпорети. (Село Оснић, општина Бољевац, Црна Река, 2005).

Намењује се особама које су умрле „у мраку“, односно без упаљене свеће у руци. Садржи 15 *sokoceja* - симбола који представљају нека од главних паганских божанства као што су *Сунце*, *Месец*, *Рајски стражар*, или *Дани у недељи* (код Влаха под заштитом седам познатих планета Старог света). Њима се приноси хлебна жртва са молбом да „изведу“ покојника „из мрака“ на светло, које је заправо нека врста пасторалног раја. Поред њих су и предмети неопходни за такав „прелаз“, као што су *маказе* којима покојник сече погребну покривку („*роктоуџ*“), да би је се ослободио, као фетус из постељице, *ланац* којим су небеса привезана за земљу, али који карактерише и разна стара божанства смрти, *мердевине* уз помоћ којих се покојник – као по Раовим лествама - „пење“ у рај, *рука* којом се прихвата помана и др.